

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

ID 2524

Шифр, назва спеціальності та освітній рівень	176 Мікро- та наносистемна техніка (бакалавр)	Назва освітньої програми	Мікро- та наносистемна техніка (2023)
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова викладання	Українська
Факультет	Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)	Кафедра	Каф. економіки та фінансів (ЕФ)

Викладач/викладачі

Ціх Галина Володимирівна, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки та фінансів, [профіль на порталі "Науковці TNTU"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу	Мета вивчення навчальної дисципліни «Основи економічної теорії»: комплексне вивчення економічних відносин як форми суспільного виробництва, пізнання основ економічного життя людського суспільства, проблем раціонального та ефективного використання обмежених ресурсів з метою задоволення потреб суспільства; опанування економічних категорій, вивчення загальних основ, суті, методів пізнання та етапів виникнення економічної теорії, законів і принципів функціонування ринкової економіки, підприємництва, процесів відтворення та економічного зростання, державного регулювання, місця економіки України у світовому господарстві.
Формат курсу	Змішаний – курс, що передбачає проведення лекцій, практичних занять та консультацій для кращого розуміння викладеного матеріалу і має супровід в електронному навчальному курсі системи A-Tutor, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.
Компетентності ОП	Загальні компетентності ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Спеціальні (фахові) компетентності СК 11. Здатність враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні та комерційні міркування, що впливають на ефективність та результати інженерної діяльності в галузі мікро- та наносистемної електронної техніки.
Програмні результати навчання з ОП	Програмні результати навчання ПРН 14. Вміти засвоювати нові знання, прогресивні технології та інновації, знаходити нові нешаблонні рішення і засоби їх здійснення.
Обсяг курсу	Очна (денна) форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 4; лекції — 32 год.; практичні заняття — 16 год.; самостійна робота — 72 год.; Заочна форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 4; лекції — 8 год.; практичні заняття — 4 год.; самостійна робота — 108 год.;
Ознаки курсу	Рік навчання — 3; семестр — 5; обов'язкова (для здобувачів інших ОП може бути вибірковою) дисципліна;

	кількість модулів — 2;
Форма контролю	<p>Поточний контроль: Модуль 1, модуль 2. Перевірка засвоєння знань на практичних заняттях</p> <p>Підсумковий контроль: екзамен</p>
Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення	<p>Історія та культура України</p> <p>ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>Українська мова (за професійним спрямуванням).</p> <p>ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 9. Здатність працювати в команді.</p>
Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення	Ноутбук, проектор Acer X118.

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекційний курс	Годин	
	ОФЗО	ЗФЗО
<p>Тема 1. Економіка – основа життя людського суспільства. Предмет та функції економічної теорії. Економічні категорії та економічні закони. Методи пізнання економічних явищ та процесів. Економічна система суспільства. Структура та типи економічної системи.</p>	2	0,5
<p>Тема 2. Виробництво та його фактори. Суть виробництва. Класифікація факторів суспільного виробництва. Виробництво та потреби. Класифікація потреб. Закон зростання потреб. Суспільні потреби, економічні ресурси. Крива виробничих можливостей.</p>	2	0,5
<p>Тема 3. Товарне виробництво – основа ринкового господарства. Умови виникнення та типи товарного виробництва. Товар та його властивості. Суть та функції грошей. Суть закону грошового обігу. Інфляція: суть, причини виникнення, форми прояву та соціальні наслідки. Закон вартості та його функції. Економічні теорії вартості.</p>	2	0,5
<p>Тема 4. Ринкова організація: зміст, структура та інфраструктура. Ринкове господарство як невід’ємна складова товарного виробництва. Функції ринку. Основні суб’єкти ринкової економіки. Структура та інфраструктура ринку.</p>	2	0,5
<p>Тема 5. Ціна і ринкова рівновага. Закон попиту та його графічне зображення. Фактори, що впливають на зміну в попиті. Закон пропозиції та його графічне зображення. Фактори, що впливають на зміну пропозиції. Механізм встановлення ринкової рівноваги. Рівноважна ціна. Поняття еластичності попиту і пропозиції.</p>	2	0,5
<p>Тема 6. Монополія та конкуренція. Монополія, її суть, причини виникнення та форми. 2. Конкуренція як економічна категорія. Функції конкурентної боротьби. Форми та методи ринкової конкуренції: а) досконала та недосконала (монополістична, олігополістична); б) цінова та нецінова; в) недобросовісна; г) внутрішньогалузева та міжгалузева. Антимонопольна політика держави.</p>	2	0,5
<p>Тема 7. Підприємство в системі ринкових відносин. Економічний зміст підприємництва. Види підприємницької діяльності. Організаційно-правові форми підприємництва. Суть підприємства. Умови створення підприємства. Види підприємств.</p>	2	0,5

<p>Тема 8. Розподіл доходів. Кругообіг фондів підприємства та їх структура. Витрати підприємства та їх класифікація. Поняття собівартості. Доход підприємства та його форми. Джерела утворення та економічна роль прибутку. Показники ефективності підприємництва. Заробітна плата: суть, функції, форми та системи. Рівні оплати праці. Форми безробіття. Закон А. Оукена.</p>	2	0,5
<p>Тема 9. Основи менеджменту. Суть та функції менеджменту. Рівні менеджменту. Стили керівництва. Методи та моделі прийняття управлінських рішень.</p>	2	0,5
<p>Тема 10. Основи маркетингу. Види маркетингу та його функції. Інструменти маркетингу. Концепції маркетингової діяльності. Маркетингове середовище. Маркетингова товарна політика. Маркетингова цінова політика. Маркетингова збутова політика. Маркетингова політика комунікацій.</p>	2	0,5
<p>Тема 11. Роль держави в ринковій економіці. Необхідність державного втручання та економічні функції держави. Форми, методи та цілі державного регулювання економіки. Концепції державного регулювання.</p>	2	0,5
<p>Тема 12. Фінансова система. Зміст, структура та функції фінансів. Державний бюджет: доходи та видатки. Дефіцит бюджету, державний борг та шляхи їх покриття. Теорія оподаткування.</p>	2	0,5
<p>Тема 13. Кредитна система. Зміст і принципи функціонування кредиту. Форми і функції кредиту. Кредитна система та її структура.</p>	2	0,5
<p>Тема 14. Відтворення та економічне зростання на макrorівні. Сутність процесу відтворення, його елементи та види. 2. Показники системи національних рахунків (ВВП, ВНП, ЧНП, НД, ОД). Поняття національного багатства та його структура. Суть та фактори економічного зростання. Поняття мультиплікатора . Моделі економічного зростання.</p>	2	0,5
<p>Тема 15. Міжнародна валютно-фінансова система Еволюція світової валютної системи. Валютні курси. Котирування та конвертованість валют. Форми державного валютного регулювання.</p>	2	0,5
<p>Тема 16. Світове господарство Закономірності формування, суть та організаційна структура системи світового господарства. Форми</p>		

міжнародних економічних відносин. Концепції світової торгівлі. Еволюція теорій світової торгівлі. Необхідність та проблеми інтеграції економіки України у світове господарство.	2	0,5
	РАЗОМ:	32 8

Практичні заняття (теми)	Годин	
	<u>ОФЗО</u>	<u>ЗФЗО</u>
Практичне заняття 1. Предмет і метод економічної теорії. Виробництво та його фактори.	2	0,5
Практичне заняття 2. Товарне виробництво – основа ринкового господарства. Ринкова організація: зміст, структура та інфраструктура.	2	0,5
Практичне заняття 3. Ціна і ринкова рівновага. Монополія та конкуренція.	2	0,5
Практичне заняття 4. Підприємство в системі ринкових відносин. Розподіл доходів.	2	0,5
Практичне заняття 5. Основи менеджменту. Основи маркетингу.	2	0,5
Практичне заняття 6. Роль держави в ринковій економіці. Фінансово-кредитна система.	2	0,5
Практичне заняття 7. Відтворення та економічне зростання на макрорівні.	2	0,5
Практичне заняття 8. Міжнародна валютно-фінансова система. Світове господарство.	2	0,5
	РАЗОМ:	16 4

ІНШІ ВИДИ РОБІТ

Теми, короткий зміст

Опрацювання лекційного матеріалу
Підготовка до практичних занять
Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції (для здобувачів освіти ЗФН)
Підготовка до проведення контрольних заходів (контрольних робіт, рефератів, есе, тестування, екзамену)
Виконання індивідуальних завдань

Інформаційні джерела для вивчення курсу

Навчально-методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-професійними програмами неекономічних спеціальностей. /Укладачі: Г.В.Ціх, Л.Б. Артеменко. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2023. 88 с.
2. Методичні рекомендації для практичних занять з навчальної дисципліни «Економічна теорія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-професійними програмами неекономічних спеціальностей /Укладачі: Г.В. Ціх Артеменко Л.Б., Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2023. 51с.
3. Методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-професійними програмами неекономічних спеціальностей. /Укладачі: Г.В.Ціх, Л.Б. Артеменко. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2023. 42 с.

Рекомендована література

Базова

1. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Політекономія: навчальний посібник / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко, М.М. Телішук та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 270 с.
2. Економічна теорія: Політекономія: підручник / за ред. В.Д.Базилевича; Київ. нац. ун –т. ім. Т.Шевченка. 9-те вид., доп. К.: Знання, 2014. 710 с.
3. Економічна теорія: підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін.; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
4. Економічна теорія: підручник / В.Г. Чепінога. Міністерство освіти і науки України. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 653 с
5. Економічна теорія: навч. посібник / В.П. Якобчук. 3-тє вид., перероблене. К.: Видавництво Ліра-К, 2015. 408 с.
6. Економічна теорія: Підручник для вищої школи / за заг. ред. М.О.Соколова, М.І. Горлача. К.: Центр учбової літератури, 2017. 532 с.
7. Економічна теорія. Політекономія / В. Семененко, Д. Коваленко, В. Бугас, О. Семененко. К.: Центр учбової літератури, 2019. 428 с.
8. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник 2-е видання. К.: 2018. 232 с.
9. Лисенко С.М., Ляшок Я.О. Основи економічної теорії. Практикум. Навчальний посібник. / Лисенко С.М., Ляшок Я.О. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 268с.
10. Мацелюх Н. П. Економічні теорії в системі наукових економічних знань: навч. посібник / Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко. 2-ге вид., перероб. та доп. К.: Центр учб. літ., 2016. 226 с.
11. Касьяненко Л. М. Економічна теорія: навч. посіб. / Л. М. Касьяненко. К.: Цул, 2015. 224 с.
12. Несененко П. П., Артеменко О. А., Патлатой О. Є.. Теоретичні основи економічної політики: навчальний посібник. Київ: ФОП Гуляєва В. М., 2019. 306 с.
13. Основи економічної науки / Н. Мацелюх, О. Розум, І. Максименко, М. Телішук. К.: Центр учбової літератури, 2019. 324 с.
14. Основи економічної теорії: навчальний посібник / за заг. ред. П.В. Круша, В.І. Депутат, С.О. Тульчинської. К.: Каравела, 2016. 448 с.

Допоміжна

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина і П. І. Островерха. 4-те вид., виправл. та доп. Л.: Априорі, 2020. 648 с.
2. Базиліук А.В. Економічна теорія. Практикум: навчальний посібник / Базиліук А.В., Дерій Ж.В., Концева В.В., Хоменко І.О. К.: «Центр учбової літератури» 2020. 312 с.
3. Башнянин Г.І., Шевчик Б.М., Миронов Ю.Б., Миронова М.І. Сучасні економічні теорії: навчальний посібник. 3-є вид., перероб. і доп. Львів: Новий Світ-2000, 2015. 338 с.
4. Біржова діяльність і підприємництво: навчальний посібник / М.М. Ільчук, Н.П. Резнік; М-во освіти і науки України, НУБіП України. Біла Церква: Білоцерківдрук, 2018. 318 с.
5. Карпюк Г.І. Основи підприємництва. Навчальний посібник. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, 2020. 108 с.
6. Лисенко С.М., Ляшок Я.О. Основи економічної теорії. Практикум. Навчальний посібник. / Лисенко С.М., Ляшок Я.О. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 268с.
7. Основи бізнесу: навчальний посібник / Н.В. Доброва, М.М. Осипова. Одеса: «Апрель», 2018. 304 с.

Інформаційні ресурси

Сторінка курсу в А-Tutor (ID: 2524). URL: <https://dl.tntu.edu.ua/users/index.php>

1. Верховна Рада. www.rada.gov.ua
2. «Голос України» Газета Верховної Ради України. www.uamedia.visti.net/golos
3. Державна науково-технічна бібліотека України. www.gntb.n-t.org/
4. Кабінет Міністрів України. www.kmu.gov.ua
5. Міністерство економіки. www.me.gov.ua
6. Макроекономічна статистика. Національний банк України. <http://www.bank.gov.ua>.
7. Науково-технічна бібліотека Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя. <https://library.tntu.edu.ua/>
8. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. www.nbuv.gov.ua
9. Офіційний WEB- сайт МВФ. <http://www.imf.org>
10. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. www.ukrstat.gov.ua
11. Офіційний сайт бази українського законодавства в Інтернет. URL: www.lawukraine.com.
12. Офіційний сайт урядового порталу Кабінету Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua
13. Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека. <https://library.te.ua/>

Політики курсу

Політика контролю	Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних завдань та презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; екзамен. Можливий ректорський контроль.
Політика щодо консультування	Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно затвердженого на кафедрі . Консультування передбачено як очно ,так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.
Політика щодо перескладання	Студент має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Перескладання екзамену відбувається в терміни, визначені графіком освітнього процесу. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.
Політика щодо академічної доброчесності	При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрядження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти за курс

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль		Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота			Теоретичний курс	Практичне завдання	100
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота				
20	25		15	15		15	10	
№ лекції	Види робіт	К-ть балів	№ лекції	Види робіт	К-ть балів			
Тема 1,2	Практичне заняття №1	5	Тема 11,12,13	Практичне заняття №6	7			
Тема 3,4	Практичне заняття №2	5	Тема 14	Практичне заняття №7	3			
Тема 5,6	Практичне заняття №3	5	Тема 15,16	Практичне заняття №8	5			
Тема 7,8	Практичне заняття №4	5						
Тема 9,10	Практичне заняття №5	5						

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	Добре
67-74	D	Задовільно
60-66	E	Задовільно
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Затверджено рішенням кафедри ЕФ, протокол №1 від «31» серпня 2023 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми канд. техн. наук, доцент кафедри ПВ

Михайло СТРЕМБИЦЬКИЙ